

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์

The factors related to associated with food consumption behaviors of monks

ณัจฉริยา คำยัง Natchareeya Kumyoung^๑,
พันธ์เครือ ขอนยาง Phankhruea Khonyang^๒,
ปรียนันท์ แจ่มเจริญ Preeyanan Jamjaroen^๓
เกษรินทร์ สาโสภ Ketsarin Sasok^๔

Received: February 18, 2020

Revised: May 12, 2020

Accepted: May 13, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหาร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ เก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ จำนวน ๑๔๗ รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว ผลการศึกษาวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกหลักอนามัย และมีประโยชน์ต่อร่างกายในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๗, S.D.=๑.๐๐) โดยพบพฤติกรรมการบริโภคอาหารเข้าจากการบิณฑบาต และอาหารปรุงสุกใหม่จากแม่ครัว บริโภคผัก และผลไม้ตามฤดูกาลในระดับมาก พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพเล อาหารจำพวกแกง ของหมักดอง เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูงในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการบริโภคในระดับต่ำ เรื่องการบริโภคข้าวเหนียว และพบปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องของอายุ พรรษา และระดับการศึกษาสูงสุดทางธรรมของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ ($r=0.22$, 0.17 และ 0.42 ตามลำดับ) และปัจจัยด้านภาวะสุขภาพในเรื่องการมีโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์ ($r=0.45$)

คำสำคัญ : พฤติกรรม, การบริโภคอาหาร, พระสงฆ์

^๑สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Email: Natchareeya.kum@hotmail.com Bachelor of Science (Public Health), Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University, Thailand.

^{๒-๔}วิทยาศาสตร์บัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย Bachelor of Science (Public Health), Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University, Thailand.

Abstract

A cross-sectional descriptive research aiming to study food consumption behavior among Buddhist monks and its associated factors. Data were collected from ๑๔๗ Buddhist monks and were analyzed by descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and one-way ANOVA. Study results reveals that consumption of healthy foods among Buddhist monks was in a moderate level ($\bar{X}$ = ๓.๑๗, S.D.=๑.๐๐). Considering separately, Buddhist monks were found to consume the breakfast acquired from alms bowl collection, the meals freshly prepared by a cook, and seasonal fruits and vegetables at a high level; consumed lunch, curries, fermented food, and high-sugar drinks at a moderate level; and consumed sticky rice at a low level. Individual factors associated with food consumption behavior among Buddhist monks included age, the number of years in monkhood, and the highest level of Dharma education (r =๐.๒๒, ๐.๑๗๖ and ๐.๔๒๖ respectively); and the health related factor associated with food consumption behavior among Buddhist monks was underlying disease (r =๐.๔๕๑)

Keywords: Behavior, Food Consumption, Buddhist Monks

๑. บทนำ

ปัจจุบันพระสงฆ์จัดเป็นกลุ่มประชากรที่มีแนวโน้มปัญหาสุขภาพมากขึ้น โดยข้อมูลจากกรมอนามัย พบว่า ในปี ๒๕๖๑ พระสงฆ์ป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ พบการป่วยมากที่สุด คือ โรคไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคอ้วน^{๒,๓} โดยหากเปรียบเทียบพระสงฆ์กับชายไทย พบว่า พระสงฆ์มีภาวะโรคอ้วนมากกว่าชายไทยถึง ร้อยละ ๔๙.๐๐^๔ การศึกษาภาวะสุขภาพของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบพระสงฆ์มีภาวะโภชนาการเกิน ร้อยละ ๔๗.๘ ระดับไขมันในเลือดสูง โดยพบ คอเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ และแอลดีแอล ร้อยละ ๖๔.๒, ๓๖.๓ และ ๖๘.๒^๕ ตามลำดับ

ปัญหาโรคดังกล่าวในพระสงฆ์เกิดจากการบริโภคอาหาร เนื่องจากพระสงฆ์เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเลือกซื้อ หรือจัดหาอาหารรับประทานเองได้ต้องรับการถวายจากฆราวาสตามพระวินัยที่บัญญัติไว้^๖ อาหารส่วนใหญ่ที่ถูกนำมาถวายเป็นอาหารจำพวก อาหารที่ปรุงสำเร็จจากร้านค้า หรือตลาดมากถึง ร้อยละ ๕๓.๗๐ และนิยมเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปมาทำบุญ ร้อยละ ๕๔.๙๐^๗ โดยการศึกษาของนัจฉรียา ค่ายัง และคณะ (๒๕๖๐)^๘ พบว่า อาหารสำเร็จรูปในกลุ่มที่บรรจุซองสำเร็จที่มีฉลากระบุวันหมดอายุ พบอาหารหมดอายุตกค้างภายในวัด เนื่องจากทางวัด

^๒สุวัฒน์ รักขันโท และคณะ. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของพระภิกษุในเขตภาคใต้ตอนบน. (รายงานวิจัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; ๒๕๕๑. ๗๕.

^๓มินตรา สารรักษ์, วรรัตน์ สังวะลี และวิลาศ คำแพงศรี. ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของพระภิกษุสงฆ์ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ๒๕๖๐; ๑๙(๑): ๓๗-๔๘.

^๔จงจิตร อังคะวานิช. ตักบาตร ถาม (สุขภาพ) พระ. [อินเทอร์เน็ต]. ๒๕๖๒

[สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒]. จาก: <http://www.thaihealth.or.th>.

^๕โมลี วณิชสุวรรณ. สภาวะสุขภาพของพระสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิชาการสาธารณสุข. ๒๕๕๑; ๑๗: ๘๙๗-๙๐๓.

^๖ทองดี สุรเตโช, พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด. [อินเทอร์เน็ต]. ๒๕๖๒. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒]. จาก: <http://www.schoolnet.net.th/library/create-web/1000/religion/1000-4567.html>.

^๗ศนิกันต์ ศรีมณี, ชินดา มัททวงกูร, พรพิมล ภูมิฤทธิกุล, กุลธิดา จันทร์เจริญ, เนตร หงส์ไกรเลิศ และนารี รมย์นุกูล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคของพระภิกษุสงฆ์และพฤติกรรมการถวายภัตตาหารของประชาชนในเขตภาษีเจริญ. [รายงานผลการวิจัย]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม; ๒๕๕๖.

ไม่มีการตรวจสอบวันหมดอายุ และไม่มกลวิธีการจัดการอาหารตามหลักการทางสาธารณสุข นอกจากนี้อาหารที่ได้รับจากการบิณฑบาต เป็นอาหารคาวที่นิยมปรุงด้วยการใส่กะทิเป็นส่วนประสมหลัก มีรสหวาน และอาหารส่วนใหญ่ปรุงโดยการทอด ซึ่งการบริโภคอาหารดังกล่าวส่งผลต่อภาวะโภชนาการของพระสงฆ์ จากการศึกษาของศราวิณ ผาจันทร์ และเบญจา มุกตพันธุ์ (๒๕๕๘)^๙ พบว่า ภาวะโภชนาการเกินและภาวะอ้วน มีความสัมพันธ์กับการบริโภคอาหารมาก

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า พระสงฆ์ต้องปฏิบัติตามพระวินัย โดยพระวินัยในเรื่องของอาหารนั้น พระสงฆ์ต้องฉันอาหารตามที่ยาติโยม หรือผู้มีจิตศรัทธานำมาถวายเท่านั้นไม่สามารถปรุงอาหารฉันเองได้^{๑๐} เพราะต้องอาศัยผู้อื่นเป็นอยู่^{๑๑} ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงอาหารที่มีผลต่อภาวะสุขภาพได้ โดยเฉพาะอาหารที่มีปริมาณไขมันสูง และมีรสเค็ม นอกจากนั้น พระสงฆ์ยังมีข้อจำกัดด้านการออกกำลังกายทำให้พระสงฆ์มีการปฏิบัติได้น้อยเพราะขัดต่อพระวินัย ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวและจะได้นำเสนอความรู้แก่พระสงฆ์เพื่อให้ท่านจะได้ลดปริมาณการบริโภคอาหารที่ส่งผลต่อภาวะโภชนาการได้ นอกจากนั้นยังได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาเผยแพร่ให้แก่ญาติโยมเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหารที่เหมาะสมกับภาวะโภชนาการของพระสงฆ์เพื่อถวายพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

๒.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

^๙ ญจณิยา ค่ายัง, กุหลาบ รัตนสังธรรม, อนามัย เทศกะทีก และสุนิสา แสงจันทร์. สถานการณ์และการจัดการอาหารที่มีผลภาระบุนหันต่ออายุภายในวัดพุทธ. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ๒๕๖๐; ๑๓(๒): ๘๔-๙๖.

^{๑๐} ศราวิณ ผาจันทร์ และเบญจา มุกตพันธุ์. ภาวะโภชนาการและการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ศรีนครินทร์เวชสาร. ๒๕๕๘; ๓๐(๖): ๕๕๒-๕๖๑.

^{๑๑} ก.นราจรโร. ปาฏิโมกขสังวรศีล. ขอนแก่น: ธรรมะอินทเรन्द्र; ๒๕๕๗.

^{๑๒} อ.ทสก.(ไทย)๒๔:๔๘:๑๐๔

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ ประเภทของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณภาคตัดขวางเชิงพรรณนา (Cross-sectional Descriptive Studies) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้ ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยทำการศึกษาตัวแปรอิสระ ๒ ตัวแปร ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ โดยมีพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์เป็นตัวแปรตาม

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน ๔๙๙ รูป โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีการพัฒนามาจากพื้นฐาน Power Analysis โดยกำหนดอำนาจในการทดสอบ (Power Of Test) ที่ระดับ ๐.๙๕ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติ (Level Of Significance) มีระดับ ๐.๐๕ และกำหนดขนาดอิทธิพล (Effect Size) ๐.๓ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๑๕ รูป ผู้วิจัยจะทำการเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๓๐ เพื่อป้องกันการขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๔๗ รูป โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience sampling) จากพระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ในระหว่างที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม ๒ ตอน ดังนี้ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question) ประกอบด้วย อายุ พรรษา นิกาย ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ตอนที่ ๒ ข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ เป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question) มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) จำนวน ๓๐ ข้อคำถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ได้แก่ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้งน้อยครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน ๓๐ ข้อ โดยมีข้อความเชิงบวก จำนวน ๑๗ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖ และ ๑๗ ส่วนข้อความเชิงลบมีจำนวน ๑๓ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙ และ ๓๐ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย พฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๕๓)^{๑๒} โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน ๕ ระดับ ดังนี้

^{๑๒}บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ ๘). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; ๒๕๕๓.

๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง	มากที่สุด
๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายถึง	มาก
๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง	ปานกลาง
๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง	น้อย
๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายถึง	น้อยที่สุด

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยการอธิบายด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการบริโภค โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ Eta และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ กับพฤติกรรมการบริโภค โดยใช้สถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' s product-moment correlation coefficient)

๓.๕ จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลขที่ HE ๐๑๓/๒๕๖๑

๔. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ได้ค้นพบประเด็นที่ตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๓๘ รูป ร้อยละ ๒๕.๘๕ มีอายุพรรษาอยู่ในระหว่าง ๑-๑๐ พรรษา จำนวน ๙๖ รูป ร้อยละ ๖๕.๓๑ พระสงฆ์ส่วนใหญ่สังกัดมหานิกาย จำนวน ๑๓๙ รูป ร้อยละ ๙๔.๕๖ ระดับการศึกษาสูงสุดก่อนบวชอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๔๖ รูป ร้อยละ ๓๑.๒๙ ระดับการศึกษาสูงสุดระดับนักธรรมเอก จำนวน ๕๔ รูป ร้อยละ ๓๖.๗๓ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ๑๐๖ รูป ร้อยละ ๗๒.๑๐ และที่มีโรคประจำตัว ๔๑ รูป ร้อยละ ๒๗.๙๐ พบโรคเบาหวาน ๑๒ รูป และความดันโลหิตสูง ๑๒ รูป ร้อยละ ๘.๑๖, ๘.๑๐ ตามลำดับ

๔.๒ ข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีพฤติกรรมการบริโภคอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = ๓.๑๗, SD.=๑.๐๐) โดยมีพฤติกรรมการฉันทัดอาหารเข้า ฉันทัดอาหารจากการบิณฑบาต ฉันทัดอาหารที่ปรุงสุกใหม่จากแม่ครัว/ญาติโยม ฉันทักลวง ฉันทักสด และฉันทผลไม้สดตามฤดูกาลอยู่ในระดับมาก การฉันทัดอาหารเพล ฉันทกนอไม้ ฉันทกนอผักหวาน ฉันทกปลา ฉันทกนอไม้ หมกปลา ฉันทลาบหมู ลาบเปิด ลาบกั๋ ฉันทนึ่งปลา ฉันทกนออ่อม ต้มน้ำเต้าหู้ ต้มน้ำส้ม ต้ม

นม ฉ้นไส้กรอก ฉ้นหมูทอด ไก่ทอด ฉ้นไก่ย่าง ปลาอย่าง และฉ้นขนมจีนน้ำยากะทิ อยู่ในระดับ
ปลานกลาง และพบว่า พระสงฆ์มีพฤติกรรมการฉ้นข้าวเหนียวอยู่ในระดับต่ำ

๔.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของ
พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ พรรษา และ
ระดับการศึกษาสูงสุดทางธรรมของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของ
พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ($r=0.22$, 0.176 และ 0.4259 ตามลำดับ) ดังตาราง
ที่ ๑

ตารางที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย	
	Eta	p-value
อายุ	.๒๒๔	.๐๐๖**
พรรษา	.๑๗๖	.๐๓๓*
นิกาย	.๔๘๑	.๗๖๘
ระดับการศึกษาสูงสุดก่อนบวช	.๕๓๖	.๐๙๒
ระดับการศึกษาสูงสุดทางธรรม	.๔๒๕	.๐๓๔*

หมายเหตุ: $P^* < 0.05$ $P^* * < 0.01$

๔.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของ
พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ เรื่องการมีโรคประจำตัว
ของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์ ($r=0.451$) ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของ
พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ	พฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์	
	r	p-value
โรคประจำตัว	.๔๕๑	.๐๓๙*
เบาหวาน	.๑๓๘	.๐๙๖
ความดันโลหิตสูง	.๐๓๑	.๗๑๐
ไขมันในเลือดสูง	-.๐๒๙	.๗๓๐
หัวใจและหลอดเลือด	-.๐๔๔	.๕๖๔
ภูมิแพ้	-.๐๕๓	.๕๒๖
หัวใจ	.๑๒๓	.๑๓๘

หมายเหตุ: $P^* < 0.05$

๕. อภิปรายผล

พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับชุมพล ต้นวัฒนเสรี และลุย วีระนาวิน (๒๕๕๗)^{๑๓} ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดนครปฐมมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และสอดคล้องศรีบงอร สุวรรณพานิช (๒๕๕๕)^{๑๔} ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ในด้านอายุ พรรษา และระดับการศึกษาสูงสุดทางธรรม ($r=0.22$, 0.176 และ 0.4259 ตามลำดับ) โดยอายุ พรรษา และระดับการศึกษาสูงสุดทางธรรมส่งผลให้พระสงฆ์มีการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด โดยบริโภคอาหารที่ได้รับจากการบิณฑบาตเท่านั้น

ปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ในด้านการมีโรคประจำตัว ($r=0.451$) ซึ่งสอดคล้องกับ ศนิกานต์ ศรีมณี และคณะ (๒๕๕๖)^{๑๕} ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคของพระภิกษุสงฆ์และพฤติกรรมการถวายภัตตาหารของประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อายุของพระภิกษุสงฆ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคของพระภิกษุสงฆ์ในเขตภาษีเจริญ ($r=0.333$) พรรษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ($r=0.176$) และกุลวดี ช่างว (๒๕๕๙)^{๑๖} ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกใน

^{๑๓}ชุมพล ต้นวัฒนเสรี และลุย วีระนาวิน. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ๒๕๕๗; ๒๕(๓): ๔๘-๕๘.

^{๑๔}ศรีบงอร สุวรรณพานิช. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา. ๒๕๕๕; ๔(๑): ๒๙-๔๑.

^{๑๕}ศนิกานต์ ศรีมณี, ชินดา มัททวงกูร, พรพิมล ภูมิฤทธิกุล, กุลธิดา จันทรเจริญ, เนตร หงษ์ไกรเลิศ และนารี รมย์นุกูล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคของพระภิกษุสงฆ์และพฤติกรรมการถวายภัตตาหารของประชาชนในเขตภาษีเจริญ. [รายงานผลการวิจัย]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม; ๒๕๕๖.

^{๑๖}กุลวดี ช่างว. การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. [ปริญาสาธรรณสุขศาสตร์บัณฑิต]. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; ๒๕๕๙.

๒. ศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยการจัดโปรแกรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่พระสงฆ์โดยอาศัยความร่วมมือทางสำนักงานพระพุทธศาสนา หน่วยงานสาธารณสุขและชุมชน
๓. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของพระสงฆ์โดยสังเกตพฤติกรรม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้น
๔. ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ในคณะสงฆ์จังหวัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

- ก.นราธโร. **ปาฏิโมกข์สังวรศีล**. ขอนแก่น: ธรรมะอินทเรन्द्र; ๒๕๕๗.
- กุลวดี เช่งวา. **การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี**. [ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต]. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; ๒๕๕๙.
- จงจิตร อังคทะวานิช. **ตักบาตร ถาม (สุขภาพ) พระ**. [อินเทอร์เน็ต]. ๒๕๖๒ [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒]. จาก: <http://www.thaihealth.or.th>.
- ชุมพล ต้นวัฒนเสรี และลွ่ง วีระนาวัน. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐม. **วารสารวิทยาบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. ๒๕๕๗; ๒๕(๓): ๔๘-๕๘.
- ณัฏฐริยา คำยัง, กุหลาบ รัตนสังธรรม, อนามัย เทศกะทีก และสุนิศา แสงจันทร์. สถานการณ์และการจัดการอาหารที่มีผลภาระบุญวันหมดอายุภายในวัดพุทธ. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. ๒๕๖๐; ๑๓(๒): ๘๔-๙๖.
- ทองดี สุธะโต, **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด**. [อินเทอร์เน็ต]. ๒๕๖๒. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒]. จาก: <http://www.schoolnet.net.th/library/create-web/1000/religion/1000-4567.html>.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ ๘). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์; ๒๕๕๓.
- มินตรา สารรักษ์, วรารัตน์ สังวะลี และวิลาศ คำแพงศรี. ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของพระภิกษุสงฆ์ อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. ๒๕๖๐; ๑๙(๑): ๓๗-๔๘.
- โมลี วนิชสุวรรณ. **สภาวะสุขภาพของพระสงฆ์ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร**. **วารสารวิชาการสาธารณสุข**. ๒๕๕๑; ๑๗: ๘๙๗-๙๐๓.

รุ่งฟ้า โต๊ะ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกรั้วโรงเรียนของนักเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วารสารฉบับภาษาไทยสาขา
มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ. ๒๕๕๘; ๘(๓): ๗๘๑-๗๙๒.

ศนิกันต์ ศรีมณี, ชินดา มัททวงกูร, พรพิมล ภูมิฤทธิกุล, กุลธิดา จันทร์เจริญ, เนตร หงส์ไกรเลิศ
และนารี รมย์นุกูล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคของพระภิกษุ
สงฆ์และพฤติกรรมการถวายภัตตาหารของประชาชนในเขตภาษีเจริญ. [รายงาน
ผลการวิจัย]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม; ๒๕๕๖.

ศราวิณ ผาจันทร์ และเบญจา มุกตพันธุ์. ภาวะโภชนาการและการบริโภคอาหารของพระสงฆ์ใน
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ศรีนครินทร์เวชสาร. ๒๕๕๘; ๓๐(๖): ๕๕๒-๕๖๑.

ศรีบังอร สุวรรณพานิช. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษาสถาบัน. การ
พลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา. ๒๕๕๕; ๔(๑):
๒๙-๔๑.

สุวัฒน์ รักขันโท และคณะ. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของพระภิกษุในเขตภาคใต้
ตอนบน. (รายงานวิจัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย; ๒๕๕๑. ๗๕.

